

**MATERIJAL I METODI RADA:** Kao instrument, u istraživanju je korišćena "SCL- 90-R" ( multidimenzionalni inventar simptoma zasnovan na samoproceni). Inventar nudi mogućnost za istraživanje 9 primarnih simptomatskih dimenzija: anksioznost, somatizacija, opsesivnost- kompulzivnost, hostilnost, fobična anksioznost, interpersonalna senzitivnost, paranoidnost, psihotičnost, depresivnost).

Uzorak čini 30 punoletnih pacijenata sa dijagnozom zavisnosti od droga, koji se nalaze u Dnevnoj bolnici Specijalne bolnice za bolesti zavisnosti, u fazi produženog lečenja.

Rezultati: Od 9 pratećih simptoma, u 3 slučaja se pokazalo da klijenti imaju viši nivo simptoma, odnosno da "odskaku" u odnosu na opštu populaciju. U pitanju su simptomi anksioznosti, opsesivnost- kompulzivnost i interpersonalna senzitivnost. Dobijene razlike i povišene simptomatologije na datim skalama možemo dovesti u vezu sa aktuelnom situacijom u kojoj se nalaze klijenti, samom prirodom problema zavisnosti i njegovim tretmanom. Povećanje na dimenziji interpersonalne senzitivnosti možemo dovesti u vezu sa situacionom uslovljenošću i problemom tolerancije na frustraciju. Povećanje na dimenziji *Anksioznost* se može objasniti biološkim faktorima i situacionim faktorima (strah od neuspeha i tzv. "zaštitničko ponašanje"). Što se tiče "odskakanja" na dimenziji *Opsesivnost- kompulzivnost*, ona je objašnjiva lošom kontrolom nad impulsima i ritualizovanim ponašanjem (najčešće se supstance uzimaju u grupi, sami pripremaju supstance, itd.). Kako bi smo utvrdili da li utvrđena statistički značajna razlika nedvosmisleno govori u prilog delovanja tretmana na nivou dobijene promene na nivou simptoma, proverili smo i snagu efekta (Cohen's d). Sve promene beleže vrednosti u rasponu 1,30- 2,58, što govori u prilog tome da su efekti tretmana na simptomatskom nivou izuzetno snažni.

**ZAKLJUČAK:** Primenjena kognitivno- bihevioralna psihoterapija u radu sa zavisnicima daje pozitivne efekte u vidu redukovanja intenziteta i broja psihopatoloških simptoma i manifestacija.

Ključne reči: zavisnost, KBT, primarne simptomatske dimenzije, opšta uznemirenost

e-mail: jelisavetajankovic@yahoo.com

## SEROLOŠKA ISPITIVANJA TOKSOPLAZMOZE I TERATOGENIH VIRUSA U ŽENA GENERATIVNE DOBI

*Ivana Hrnjaković Cvjetković (1), V. Milošević (1), V. Jerant Patić (1), J. Radovanov (1), G. Kovačević (1), D. Cvjetković (2), S. Stefan – Mikić (2), A. Patić (1), I. Elez (1), V. Filko (1)*

(1) MEDICINSKI FAKULTET NOVI SAD INSTITUT ZA JAVNO ZDRAVLJE VOJVODINE, (2) KLINIČKI CENTAR VOJVODINE, KLINIKA ZA INFEKTIVNE BOLESTI

**UVOD:** Protozoa *Toxoplasma gondii* (Tg) je dobro adaptirana na čoveka i postnatalne infekcije su asimptomatske ili blagog kliničkog toka. Infekcija trudnice može imati za posledicu kongenitalnu infekciju ploda koja može uzrokovati teška oštećenja. Virus rubele (RV) ugrožava plod u akutnoj infekciji trudnice do 5. meseca trudnoće. U prva dva meseca trudnoće opasnost od spontanog pobačaja i multiplih oštećenja ploda u kongenitalnoj rubeli je 40-60%. Infekcija trudnice citomegalovirusom (CMV) može dovesti do intrauterine infekcije ploda koja može biti manifestna ili mnogo češće asimptomatska. Herpes simpleks virus (HSV) takođe može inficirati plod i to najčešće pri vaginalnom porođaju. Serološka ispitivanja na ove teratogene uzročnike obezbeđuju sagledavanje imunog statusa žena generativne dobi kao i otkrivanju žena koje su u riziku za infekciju ploda.

**CILJ:** Cilj ove studije je bio da se utvrdi seroprevalenca i učestalost relativno nedavnih infekcija protozom Tg i virusima RV, CMV i HSV u žena sa teritorije Južnobačkog okruga u periodu 2007-2011.

**MATERIJAL I METODI RADA:** U navedenom petogodišnjem periodu prikupljeni su uzorci seruma od 609 žena, uzrasta od 19 do 55 godina, iz Južnobačkog okruga. Komercijalni ELISA testovi za IgM i IgG antitela su primenjivani za dijagnostiku infekcija Tg, RV, CMV i HSV. Testiranje, izračunavanje i interpretacija rezultata za Tg, RV i HSV su izvedeni automatski na Euroimmun Analyzer I-2P aparatu. ELISA IgM i IgG test za CMV specifična antitela su izvedeni ručno po uputstvu proizvođača.

**REZULTATI:** Od 609 žena generativne dobi testiranih na Tg u 146 (23,97%) dokazana su samo IgG antitela što je ukazivalo na raniju infekciju dok su u 7 žena (1,15%) dokazana i IgM i IgG antitela što je ukazivalo na relativno nedavnu infekciju. U 456 (74,88%) nisu dokazana antitela na Tg te su ove žene bile u riziku infekcije u eventualnoj trudnoći. Imunitet na infekciju RV utvrđen je u 564 žene (92,61%) koje su imale IgG pozitivna uz IgM negativna antitela na RV. Akutna infekcija RV-om nije dokazana ni u jednom slučaju u posmatranom petogodišnjem periodu dok 45 (7,39%) žena nije imalo ni jednu klasu antitela na RV te su imale rizik od

infekcije u eventualnoj trudnoći. Ranija infekcija CMV dokazana je u 534 (87,68%) ispitanih žena. U tri ispitane žene (0,49%) dokazana su IgM i IgG antitela što je ukazivalo na relativno nedavnu infekciju. Bez antitela na CMV bile su 72 žene (11,82%). Serološki makeri na nedavnu HSV infekciju su dokazani u 14 žena (2,30%). Rizik od primoinfekcije u trudnoći imalo je 108(17,73%) u kojih nisu dokazana ni IgM ni IgG antitela na HSV. Samo IgG antitela kao pokazatelji ranije infekcije dokazana su u 487(79,97%) žena.

**ZAKLJUČAK:** Rezultati ove studije ukazuju na visok procenat žena seronegativnih na protozou *Toxoplasma gondii* koje u trudnoći imaju rizik akutne infekcije koja može ugroziti plod. U ispitivanom uzorku utvrđen je velik procenat IgG seropozitivnih žena na teratogene viruse – rubela virus (92,61%), citomegalovirus (87,68%) i herpes simplex virus (79,97%) čime su ove žene zaštićene od prenosa virusa na plod.

Rad je realizovan po projektu TR 31084 koji se finansira od strane Ministarstva prosvete i nauke Republike Srbije.

**Ključne reči:** Žene generativne dobi, *Toxoplasma gondii*, Rubela virus, Citomegalovirus, Herpes simplex virus

e-mail: ivana.hrnjakovic@izjzv.org.rs

## FAKTORI RIZIKA ZA POSTAVLJANJE DIJAGNOZE OSTEOPOROZE

*Jelena Zvekić-Svorcan (1), B Stanimirov (2), K. Filipović (1)*

(1)SPECIJALNA BOLNICA ZA REUMATSKE BOLESTI NOVI SAD, (2)DOM ZDRAVLJA NOVI SAD

**UVOD:** Osteoporoza je metaboličko oboljenje kostiju, a karakteriše se poremećenom čvrstinom kosti usled čega raste predispozicija za nastanak fraktura. Smanjena koštana gustina je siguran nalaz za postavljanje dijagnoze osteoporoze, ali su važni i drugi klinički faktori rizika.

**CILJ:** Utvrditi faktore rizika koji su odgovorni za nastanak osteoporoze i posledično tome za nastanak osteoporotičnih preloma.

**MATERIJAL I METODI RADA :** Prospektivna klinička studija je obuhvatila 1300 pacijenata koji su upućeni na osteodenzitometrijski pregled u Specijalnu bolnicu za reumatske bolesti u Novom Sadu. Svim pacijentima je rađen osteodenzitometrijski pregled na lumbalnoj kičmi i kuku i svi pacijenti su bili ispitivani o faktorima rizika koji mogu biti odgovorni za nastanak osteoporoze i/ili osteoporotičnih fraktura. Rezultati su bili interpretirani prema važećoj definiciji osteoporoze. Iz ispitivanja su bile isključene pacijentkinje koje su u premenopauzi i muškarci mađi od 50 godina. Analiza dobijenih parametara urađena je pomoću „Bonlink“ programa.

**REZULTATI:** Uzorak je obuhvatio 1300 pacijenata, od čega su većinu činile žene 96% ( 1245/1300) i svega 4% (55/1300)muškarci. Najveći broj pacijenata je bio starosne dobi od 60 do 71 god. Najčešći faktor rizika koji je odgovoran za nastanak osteoporoze je rana menopauza 28%, potom prethodni prelomi 24,6%, pušenje 14,6%, prelomi u porodici 14,2%, lečenje glukokortikoidima 9,46%, autoimune bolesti 7,69%, reumatoidni artritis 5,69%, nizak BMI 3,46% i konzumiranje alkohola 0,8%. Najveći broj pacijenata je imalo T skor na nivou osteopenije, njih 67%, T skor na nivou osteoporoze 16%, a normalan nalaz mineralne koštane gustine 17% ispitanika. Prelom je imalo 33% ispitanika, a 67% je bilo bez preloma. Vertebralne frakture su bile zastupljene u 38% slučajeva, a nevertebralne u 62%. Najzastupljenije frakture su bile kod pacijenata čiji je T skor na nivou osteopenije 65% ( vertebralnih 39% i nevertebralnih 61%), na nivou osteoporoze 24% fraktura (vertebralnih 43% i nevertebralnih 57%), a 11% (21% vertebralnih i 79% nevertebralnih) preloma su imali pacijenti sa normalnom mineralnom koštanom gustinom.

**ZAKLJUČAK:** Pored nalaza smanjene koštane gustine neophodno je pronalaženje drugih faktora rizika koji su odgovorni za nastanak osteoporoze i/ili osteoporotičnih preloma, kako bi se postavila rana dijagnoza osteoporoze i pravovremenom terapijom prevenirali osteoporotični prelomi.

**Ključnereči:** osteoporoza, osteoporotični prelomi, faktori rizika

e-mail: zvekić.svorcan@gmail.com